

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 95

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması ve Eki Nihai Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı ve Sağlık ve Sosyal İşler ve Dışişleri Komisyonları Raporları (1/461)

TC

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi Başkanlığı

Sayı : K.K.T.D. 18/101-1444/01674

7.3.1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 27.2.1984 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması ve Eki Nihai Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı», gerekçe ve anlaşma ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Turgut Özal
Başbakan

G E R E K Ç E

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Avusturya Cumhuriyeti Hükümeti arasında 12.10.1966 tarihinde imzalanıp 1.10.1969 tarihinden beri yürürlükte bulunan ve 6.8.1974, 30.11.1979 tarihli Ek Anlaşmalarla tadil edilen Sosyal Güvenlik Anlaşmasının, gelişen hukuki durumlar ve tarafların mevzuatlarındaki değişiklikler de dikkate alınarak günümüz şartlarıyla uyum sağlamak ve yukarıda bahsolunan Anlaşmaların yerine geçmek üzere yeni bir Sosyal Güvenlik Anlaşması imzalamışlardır.

Bu Anlaşma ile, her iki devletin Sosyal Güvenlik alanındaki ilişkilerinin geliştirilmesi ve her iki devlet vatandaşlarının, tarafların mevzuatlarının uygulanmasında eşit işleme tabi tutulmaları, kazanılmış ve kazanılacak haklarının korunması amaçlanmıştır.

MADDE 1. — Kanunun 1 inci maddesi Anlaşmanın onaylanmasına dairdir.

2 Aralık 1982 tarihinde Viyana'da imzalanan Anlaşmanın ihtiva ettiği hükümler aşağıda kendi madde numaraları ile izah edilmiştir.

Madde 1. — Anlaşmanın birinci maddesinde anlaşmada yer alan tanımların tarifi yapılmıştır.

Madde 2. — Bu maddede de tarafların Anlaşmanın kapsamına dahil olan mevzuatı belirtilmiştir.

Maddenin 1 inci fıkrasının 1 inci bölümünde Türkiye bakımından kapsama alınan mevzuat belirtilirken T.C. Emekli Sandığı dışında kalan Sosyal Güvenlik Mevzuatı özellikle ismen sayılmamış, a, b, c ve d bentlerinde gösterilen sigorta kollarını içeren bütün mevzuat kapsama alınmıştır.

Maddenin 2 nci fıkrasıyla 1 inci fıkrada sayılan mevzuatı tamamlayan diğer metinlerinde sözleşme kapsamında mütalaa edileceği üçüncü fıkrada tarafların üçüncü ülkelerle yaptığı anlaşmalardan doğan mevzuatın bu anlaşma kapsamında mütalaa edilemeyeceği ifade edilmektedir.

Diğer taraftan anlaşmanın bir parçasını oluşturan ve anlaşma ile aynı tarihte imzalanmış bulunan Nihai Protokolün 1 inci maddesinin a ve b fıkralarıyla anlaşmanın 2 nci maddesine istisnalar getirilmiştir. Buna göre noterlik sigortası hakkındaki Avusturya mevzuatı anlaşma kapsamı dışında tutulmuş ve 2 nci maddenin 3 üncü fıkrası ile ilgili olarak Avusturya ve Türkiye tarafından aynı zamanda imzalanmış olan ve sigorta sorumluluğu yüklenilmesine ilişkin hükümler içeren anlaşmalardan doğan mevzuatın bu anlaşma çerçevesinde nazara alınacağı şeklinde bir istisna getirilmiştir.

Madde 3. — Anlaşmadan kimlerin faydalanacağını belirleyen bu maddede, anlaşmanın, akit devletlerin vatandaşları ile geçindirmekle yükümlü oldukları aile fertleri ve geride kalan hak sahipleri, âkit taraflardan birinin ülkesinde oturan mültecilerin hukukî durumları hakkındaki 28.7.1951 tarihli anlaşma ile buna ilişkin 31.1.1967 tarihli protokolda belirtilen mülteciler ve bir âkit taraf ülkesinde oturan vatansızların hukukî durumları hakkındaki 28.9.1954 tarihli anlaşmada belirtilen vatansızlar için de geçerli olacağı hükmünü içermektedir.

Madde 4. — Bu maddede de üçüncü maddede belirtilen kimselerin hak ve yükümlülükler bakımından eşit muameleye tabi tutulacakları öngörülmüştür. Nihai protokolde bu madde içinde istisnalar getirilmiştir.

Madde 5. — Maddede, bir âkit taraf mevzuatına göre hak kazanılan aylık, gelir ve diğer para yardımlarının hak sahibinin diğer âkit taraf ülkesinde ikâmet etmesi halinde de ödeneceği hükme bağlanmış ancak, üçüncü ülkelerde ikâmet eden aylık-gelir alanların aylığının ödenmesinde tarafların iç mevzuatlarına göre hareket etmeleri serbest bırakılmıştır. Ayrıca, Nihai Protokolün 3 üncü maddesinde Avusturya aylıklarına Devletçe yapılan ayarlama zammının diğer ülkede ikâme edenlere verilemeyeceğine dair bir istisna getirilmiştir.

Madde 6. — Bu maddede 7 nci ve 8 inci maddelerdeki istisnalar dışında çalışanlar hakkında uygulanacak mevzuata ilişkin olarak işin yapıldığı ülke mevzuatının geçerli olacağı, ikâmet yeri veya iş merkezi diğer âkit taraf ülkesinde bulunan işçiler hakkında da aynı kuralın uygulanacağı belirtilmiştir.

Madde 7. — Âkit taraflardan birinin ülkesinde oturan işçilerin, işveren tarafından bir işin yapılması için diğer âkit taraf ülkesine gönderilmeleri halinde diğer âkit taraf ülkesinde çalıştıkları 24 ay müddetle haklarında iş merkezinin bulunduğu ülke mevzuatının uygulanacağı,

Bir hava nakliyat firmasının işçileri bir işin ifası dolayısıyla işveren tarafından diğer âkit taraf ülkesine gönderildikleri takdirde bu kimseler hakkında iş merkezinin bulunduğu ülke mevzuatının geçerli olacağı,

Bir geminin mürettebatının ve gemide geçici olarak çalışmayan diğer personel hakkında da gemide bayrağı taşıyan devletin mevzuatının uygulanacağı, belirtilmiştir.

Madde 8. — Bu madde gereğince Diplomat, konsolos, elçiliklerin idare ve teknik personelleri, elçiliklerin resmî hizmet personelleri, elçiliklerin özel hizmet personelleri hakkında bu anlaşma hükümleri yerine Diplomatik ve Konsolosluk ilişkilerini düzenleyen Viyana Anlaşmalarının uygulanacağı Nihai Protokolde de Ticarî Delegeterle bunların mesai arkadaşlarının da madde kapsamında düşünüleceği açıklanmıştır.

Madde 9. — Maddede, işverenin veya işçinin talebi üzerine 6 ila 8 inci maddelerde belirtilen kimseler hakkında, mevzuatı uygulanacak olan taraf yetkili makamının müzadesinin alınması, karşı makamın da bunu kabul etmesi şartı ile ilk âkit taraf mevzuatının uygulanmasının mümkün olacağı belirtilmektedir.

Madde 10. — Bu madde her iki devlet ülkesinde geçen ve aynı zamana rastlamayan sigortalı olarak geçen çalışma sürelerinin; yardım hakkının kazanılmasında, idamesi ve ihyasında nazara alınacağını hükme bağlamaktadır.

Madde 11. — Bu maddede âkit taraflardan birinin işçisinin çalışmak üzere diğer âkit taraf ülkesine gitmesinde bu işçinin ve aile fertlerinin hemen meydana çıkacak sigorta vakalarında hangi hallerde hangi tarafın mevzuatından yararlanacağı derpiş edilmiştir.

Madde 12. — Bu madde âkit taraflardan birinin ülkesinde sigortalı olan bir kimsenin geçici olarak diğer âkit taraf ülkesinde bulunduğu sırada da sağlık yardımlarından faydalanacağını, âkit taraflardan birinin sigorta mercii hesabına yardıma müstehak olan bir kimsenin ikametgâhını diğer âkit taraf ülkesine naklettiği veya ikâmet ettiği âkit taraf ülkesine döndüğü takdirde yardım hakkını muhafaza edeceği, ikâmet edilen ülkeye

dönülmeden veya ikametgâhını naklinden önce yetkili merciden müsaade alınmasının gerekeceği, müsaadenin sadece sağlık durumu sebebiyle reddedilebileceği ve bu kimselere sağlık yardımlarının ikâmet mahallindeki mercii tarafından ve bu mercii mevzuatı çerçevesinde sağlanacağı, para yardımlarının ise yetkili mercii mevzuatına göre yapılacağı; yukarıda belirtilen kimselere -acil durumlar hariç- protezlerin ve önemli yekûn tutan iyileştirme vasıtaları ile ehemmiyetli sağlık yardımları yapılması gerektiği takdirde yetkili mercii den müsaade alınacağı;

Sayılan hususların aile fertleri hakkında da geçerli olduğu belirtilmektedir.

Bu maddenin 1. fıkrası ile ilgili olarak Nihai Protokolün 5. maddesinde, Avusturya'da yardım görecekler için özel durumlara işaret edilmektedir.

Madde 13. — Bu maddede, bir âkit taraf mevzuatına göre sigortalı olan bir kimsenin diğer âkit taraf ülkesinde ikâmet eden aile fertlerinin de sağlık yardımlarından yararlanacakları, ancak yardımların ikâmet edilen ülke mevzuatına göre sağlanacağı, şayet aile fertleri ikametgâhlarını yetkili mercii bulunduğu ülkeye naklederlerse bu defa yardımların o mevzuata göre ifa edileceği; bu hükmün sigortalının aile fertlerinin aynı hastalık ve analık vakası sebebiyle ikametgâhın naklinden önce oturdukları taraf ülkesinde yardım almış olmaları halinde dahi uygulanacağı öngörülmüştür.

Bununla beraber âkit taraflardan birinin mevzuatında yardımlar için azamî bir süre söz konusu ise aynı hastalık veya analık vakası için diğer âkit taraftan aynı vaka için yardım yapılmış olan sürelerin yetkili mercii tarafından nazara alınacağı ve her iki âkit taraf mevzuatına göre sigortalı olan kimselerin aynı zamanda aile ferdi olan bir kimseye, yalnız ikamet ettiği ülkedeki mercii mevzuatına göre yardım yapılacağı ifade edilmiştir.

Madde 14. — Madde, her iki âkit taraf mevzuatına göre emekli aylığı bağlanan kimselere ülkesinde ikâmet ettikleri taraf mevzuatına göre sağlık yardımı yapılacağını,

Aylık bir âkit tarafca bağlanmış ise yardımlarda bulunma yükümlülüğünün aylığı bağlayan tarafa ait olacağını,

Aylık tahsis talebinde bulunanlar için de aynı hükmün geçerli olduğunu göstermektedir.

Madde 15. — Madde, anlaşma hükümlerine göre sağlık yardımlarına müstehak olan kimselere Avusturya'da ve Türkiye'de yardımların hangi merciler tarafından yapılacağını belirtmektedir.

Madde 16. — Bu madde, Anlaşmanın ilgili maddeleri uyarınca yardımcı Sosyal Sigorta mercii nin, yetkili mercii nam ve hesabına yapmış olduğu sağlık yardımı masraflarının yetkili merci tarafından yardımcı mercie idare masrafları hariç olmak üzere ödeneceğini, ancak bu hükmün her iki taraftan aylık olan kimselerin, aylık ödemekle yükümlü mercilerden birinin ülkesinde geçici olarak bulunmaları halinde geçerli olmadığı öngörülmüştür. Ayrıca maddede yetkili makamların işlerin idari yönden sadeleştirilmesi için masraf hesaplaşmalarını belirli yöntemlerde kararlaştırabilecekleri belirtilmektedir. Bu maddenin 1 inci fıkrasının 2 nci cümlesinde belirtilen aylık sahiplerine Avusturya'da sağlık yardımı masraflarının nasıl finanse edildiğine dair bir açıklama Nihai protokolün 6 ncı maddesinde yer almıştır. Buna göre aylık sahiplerinin aylığından aylığı ödeyen merci hastalık sigortası primi kesecektir.

Madde 17. — Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı olan veya aylığa hak kazanmış bulunan bir kimsenin veyahut aile ferdinin diğer âkit taraf ülkesinde ölümü halinde, ölümü ilk âkit taraf ülkesinde vuku bulmuş sayılacağı,

Cenaze parasının, yardıma müstehak kimse diğer âkit taraf ülkesinde ikamet etse dahi yetkili mercii tarafından ödeneceği, bu maddede hükme bağlanmaktadır.

Madde 18. — Maddeye göre, uzun vadeli sigorta kollarından yararlanmada her iki âkit taraf ülkesinde sigortalı olarak geçen çalışma süreleri, aynı zamana rastlamamak şartı ile yardım hakkının kazanılması ve devamı bakımından birleştirilecektir. Madde, Nihai protokolün 7 nci maddesiyle tarafların kendi ülkelerinde geçen süreleri mevzuatları çerçevesinde değerlendirebilecekleri; Türk mevzuatına göre 30 prim ödeme gününün Avusturya mevzuatında bir sigortalılık ayı olarak kabul edileceği şeklinde tamamlanmıştır.

Madde 19. — Bu madde ile her iki âkit taraf ülkesinde sigortalı çalışmaları bulunan bir kimse veya hak sahiplerinin aylık tahsis talebinde bulunmaları halinde aylığın ne şekilde hesaplanacağı düzenlenmiş ve Âkit Taraflardan birinde toplam 12 aya ulaşmayan ve o mevzuata göre yardım hakkı doğurmayan sigortalılık sürelerinin sadece diğer âkit taraf mevzuatına göre geçmiş süreler gibi o taraf merciince nazara alınacağı açıklanmıştır. Maddeye göre, sürelerin nasıl değerlendirileceği Nihai Protokolün 8 inci maddesinde açıklanmıştır.

Madde 20. — Bu maddede yukarıdaki 18 ve 19 uncu maddeler hükümlerinin Avusturya mercileri tarafından ne şekilde uygulanacağı belirtilmektedir.

Madde 21. — Maddenin 3 üncü fıkrasında «a», «b» ve «c» bentleri Türk işçilerinin lehine olmak üzere getirilmiş yeni hükümlerdir;

«a» bendi hükmüne göre, Türkiye’de geçen hizmet sürelerinin tamamı, Avusturya tarafından dikkate alınacak,

«b» bendi çerçevesinde de Türkiye’den aylık - gelir alınan süreler, Avusturya’dan aylık bağlanırken hesaba dahil edilebilir süreler olarak kabul edilecektir. «c» bendi ise, Avusturya mevzuatı gereği aylık bağlanmasında son üç yılın 12 ayında mutlaka prim ödenmiş olması şartının tespitinde Türkiye’de geçen sürelerin nazara alınmayacağını, Avusturya’da geçen sürelere bakılacağını hükme bağlamıştır.

Madde 22. — Yardımlara, 18 inci madde uygulanmaksızın âkit taraflardan yalnız birinin mevzuatına göre hak kazanılması halinde, bu âkit taraf yetkili merci, hakkın diğer âkit taraf mevzuatına göre mevcut olmadığı sürece, sadece kendi mevzuatına istinaden nazara alınacak sigortalılık sürelerine ve kendi mevzuatına göre söz konusu olan yardımları yapacak,

Yukarıdaki ifade hükmüne göre tespit edilen yardım, yardım hakkının diğer taraf mevzuatına göre meydana gelmesi halinde 19 uncu madde nazara alınarak yeniden tespit edilecektir. Böylece bu âkit taraf, mevzuatına göre yardımın başladığı gün itibariyle yeni tespit işlemi yapacak, hukukî geçerlik kazanmış olan önceki kararlar yeni tespit işlemi engellemeyecektir.

Madde 23. — Bu madde, 18 inci madde hükmü uygulanmaksızın bir âkit taraf mevzuatına göre yardım hak kazanan bir kimseye yapılacak yardımın 19 uncu maddenin (c) bendine göre hesaplanan yardımların toplamından yüksek olması halinde, o tarafın, yardımların toplamı ile sadece kendi mevzuatına göre müstehak olunan yardım tutarı arasındaki fark kadar artırmak suretiyle kısmi aylık olarak ödeyeceği hükmünü ihtiva etmektedir.

Madde 24. — Bu maddede, iş kazası veya meslek hastalığı nedeni ile sağlık yardımlarına bir âkit taraf mevzuatına göre hak kazanan bir kimseye diğer âkit taraf ülkesinde ikamet etmesi halinde yardımların Avusturya’da ve Türkiye’de 12 nci maddenin 4 üncü fıkrası da uygulanmak suretiyle hangi merciler tarafından yapılacağı, söz konusu yardımlar için yapılan masrafların 16 ncı maddeye göre tazmin edileceği belirtilmektedir.

Madde 25. — Maddede meslek hastalığı ile ilgili masraflara her iki âkit tarafın iştirakinin söz konusu olduğu durumlarda yardımların sadece ülkesinde son defa çalışılan ve mahiyeti itibariyle meslek hastalığına neden olabilecek bir işin yapıldığı âkit taraf mevzuatına göre yapılacağı açıklanmıştır.

Madde 26. — Bu madde, âkit taraflardan birinin ülkesinde çalışan bir işçinin, çalıştığı taraf mevzuatına göre, diğer âkit tarafta oturan çocukları için de aile yardım talep hakkına sahip olduğunu,

Söz konusu işçiler hakkında özellikle çalıştıkları âkit ülkede oturuyorlarmış gibi işlem yapılacağını belirtmektedir.

Madde 27. — Madde, Avusturya’da çalışan işçilerimizin devamlı olarak Türkiye’de ikâmet eden çocukları için Avusturya mevzuatında öngörülen aile yardımı tutarının her çocuk için ayda 682 şilin olarak tespit edildiğini; Avusturya’da bir çocuk için aile yardımının artırıldığı ve azaltıldığı yüzde oranında işçilerimizin çocukları için de aile yardımının bu oranda azaltılıp çoğaltılacağını;

Aile yardımına ilişkin yaş zammının nazara alınmayacağını öngörmektedir.

26. ve 27. maddelerin istisnaları ve izahı Nihai Protokolün 10. maddesinde gösterilmiştir.

Madde 28. — Bu madde bir âkit taraf mevzuatının aile yardımı talep etme hakkı bakımından belirli bekleme süresini öngörmesi halinde diğer âkit ülkede geçen aynı mahiyetteki sürelerin nazara alınacağını;

Bir âkit tarafın hastalık ve işsizlik sigortası mevzuatına göre para yardımlarından yararlanan işçiler hakkında aile yardımı talep hakkı yönüyle işçiler para yardımı hususunda mevzuatı uygulanan âkit taraf ülkesinde çalışıyorlarmış gibi, işlem yapılacağını belirtmektedir.

Madde 29. — Bu maddeye göre, bir kimsenin bir çocuk için bir ay içerisinde ve her iki taraf mevzuatına göre aile yardımına hak kazanması halinde bu aya ait yardımlar sadece yardımların yapılacağı ayın başında mevzuatı uygulanan âkit tarafça yapılacaktır.

Madde 30. — Bu maddede bir çocuk için her iki âkit taraf mevzuatına göre her iki ülkede aile yardımı yapılmasına ilişkin şartların var olması halinde, bu çocuğa ait aile yardımının çocuğun ülkesinde ikâmet ettiği taraf mevzuatına göre ödeneceği hükmü getirilmektedir.

Madde 31. — Bu maddede; bundan önceki maddelerde bahis konusu olan çocukların uygulama alanında ki mevzuat çerçevesinde aile yardımı almaya hak kazanmış olan kimseler olduğu ifade edilmektedir.

Madde 32. — Bu maddede :

1. O İki âkit tarafın yetkili makamları bu anlaşmayı uygulayabilmek için gerekli önlemleri alır ve bu önlemleri bir anlaşma haline getirirler. Önlemler ile ilgili olan bu anlaşma Sosyal Güvenlik Anlaşmasının yürürlüğe girmesinden önce imzalanmış olsa dahi ancak Sosyal Güvenlik Anlaşması ile birlikte yürürlüğe gireceği,

2. Yetkili makamların mevzuatlarında meydana gelen değişikliklerden birbirlerine bilgi verecekleri,

3. Anlaşmayı uygulamakla görevli mercilerin ise, mevzuatlarının ve bu anlaşmanın uygulanmasında birbirlerine karşılıklı idari yardımda bulunacakları ve bu yardımlar için taraflarca masraf talep edilmeyeceği ancak her iki tarafın yetkili makamlarının belirli masrafların ödenmesini kararlaştırabilecekleri,

4. Anlaşmanın uygulanmasında her iki tarafın mercileri ve makamları birbirleri ile ve ilgili kimseler veya bunların vekil kıldıkları kimselerle direkt olarak temas edebilecekleri,

5. Âkit taraflardan birinin mercileri, makamları veya mahkemelerinin kendilerine verilen dilekçeleri ve diğer yazıları öteki âkit tarafın dili ile yazılmış olması nedeni ile iade edemeyecekleri,

6. Âkit taraflardan birinin mevzuatının uygulanmasında gerekli görülen ve diğer âkit taraf ülkesinde ikâmet eden kimseleri ilgilendiren hekim muayene masraflarının yetkili merci talebi üzerine ve masraflar bu tarafça karşılanmak kaydı ile ikâmet mahallî mercii tarafından yaptırılacağı,

Hükümleri getirilmiştir.

Madde 33. — Madde, anlaşmanın uygulanmasını kolaylaştırmak ve ilgili merciler arasında süratli temas temin bakımından tarafların yetkili makamlarının irtibat büroları kuracaklarına dairdir.

Madde 34. — Maddede; bir âkit taraf mevzuatında öngörülen ve bu taraf mevzuatının uygulanmasında ibrazı istenen yazı ve belgelerin harçlardan muaf tutulması gibi hususlar, bu anlaşmanın veya diğer âkit taraf mevzuatının uygulanmasında da ibrazı zorunlu aynı mahiyetteki yazı ve belgeleri için de geçerli olacaktır.

Keza Anlaşmanın uygulanması için ibrazı istenen her türlü belge ve yazıların tasdikine gerek bulunmadığı belirtilmektedir.

Madde 35. — Bu maddede, Anlaşmanın veya bir Âkit taraf mevzuatının uygulanmasında, taraflardan birinin makamına, bir merciine veya başka bir yetkili kuruluşuna verilecek olan dilekçe, beyanname ve itiraz yazılarının, diğer tarafça da kabul edileceği,

Bir âkit taraf mevzuatına göre bir yardım hakkında verilen dilekçenin, bu anlaşma dikkate alınarak, diğer âkit taraf mevzuatına göre sözkonusu olan aynı mahiyetteki bir yardıma ilişkin dilekçe olarak kabul edileceği; ancak bu hususun, talep sahibinin, taraflardan birinin mevzuatına göre kazandığı yaşlılık aylığının tespitinin ileri bir tarihe ertelenmesini talep etmesi halinde geçerli olmayacağını,

Bir âkit taraf mevzuatının uygulanmasında, bu âkit tarafın bir makamına, merciine veya başka bir yetkili kuruluşuna belirli bir süre içerisinde verilecek olan dilekçe, beyanname veya itiraz yazılarının aynı süre içerisinde diğer âkit tarafın benzeri mercilerine de verilebileceği,

Yukarıdaki paragraflarda sözü edilen hallerde müracaatta bulunulan merciin, bahsi geçen dilekçeleri, beyannameleri itiraz yazılarını diğer âkit tarafın ilgili merciine göndereceği öngörülmüştür.

Madde 36. — Bir âkit taraf mercilerinin diğer âkit taraf ülkesinde bulunan haksahibi kimselere yapacakları ödemelerin hak kazandığı ülke parası ile yapılacağı, ödemelerin diğer âkit taraf ülkesinde bulunan mercilere yapılacak olması halinde; ödemenin alacaklı merciin parası ile yapılacağı,

Tarafların, bu anlaşmanın uygulanması sırasında birbirlerine ödeyecekleri meblağların havalesi sırasında cari olan kuru dikkate alacakları belirtilmektedir.

Madde 37. — Bir âkit taraf merciine borçlanılan primlerin, ilgili kimsenin diğer âkit taraf ülkesinde bulunması halinde bu ülkedeki bir mercie olan prim borçlarının tahsili için geçerli idarî usullere göre tahsil edileceğini,

Haksız yere iktisap edilen ve ikinci madde gereği uygulanacak mevzuat bakımından iade edilmesi gereken aile yardımlarına ilişkin borçluluk belgelerinde kayıtlı meblağların Türkiye'de icra yoluyla ödenmesi kabul olan prim borçlarının tahsili hususunda geçerli idarî usullere göre geri alınacaktır.

Madde 38. — Maddeye göre; Akit taraflardan birinin avans ödeyen merciinin diğer âkit taraf merciinin kendi mevzuatına göre yaptığı veya yapacağı yardımın aynı zaman bölümüne rastlayan fark meblağını diğer âkit taraf merciinin talebi üzerine ve onun hesabına mahfuz tutacağı, buna karşılık diğer âkit taraf ülkesindeki bir merci daha sonra aynı mahiyette yardımda bulunacağı süre için önceden gerekenden fazla olarak bir ödeme yapmış ise kişinin hakkını aşan meblağın yukarıdaki ilk cümle anlamında avans olarak kabul edileceği,

Ayrıca bir âkit taraf ülkesindeki hak sahibine, para yardımlarının ödeneceği bir zaman bölümü içerisinde ayrıca geçici para ödemeleri de yapılmış ise yükümlü mercii, talepte bulunması halinde ilgili mercii nam ve hesabına olarak, aynı zaman bölümüne rastlayan ve ödenmiş olan veya birikmiş olup da ödenecek olan meblağlardan fazladan ödenen yardımın tutarını kesecektir.

Madde 39. — Bir âkit taraf mevzuatına göre yardım hakkı bulunan bir kimsenin diğer âkit taraf ülkesinde vukubulan bir sigorta vakası nedeni ile zarara uğraması sözkonusu ise ve bu taraf mevzuatına göre bir üçüncü şahsa karşı zararın tazminini talep etme hakkı varsa, tazminat talep hakkının ilk âkit taraf merciine geçeceği,

Zarara sebep olan vak'a dolayısı ile her iki taraf merciinin tazminat talep hakkı doğarsa, üçüncü şahısların, taraflara ödemeleri gereken borçlarını bu taraflardan birine ödemek suretiyle yükümlülüklerini yerine getirmiş sayılacakları ve bu durumda her iki tarafın mercilerinin tahsilatı yaptıkları yardımlarla orantılı olarak paylaşacakları açıklanmıştır.

Madde 40. — Bu maddede, âkit taraflar yetkili makamlarının bu anlaşmanın yorumu ve uygulanmasında çıkacak itilafları müzakereler yolu ile çözümleneceklerini; anlaşmazlığın bu yolla halli 6 ay içinde mümkün olamazsa, taraflardan birinin veya her ikisinin teklifi ile ve her iki tarafın mutabakatı ile anlaşmazlığın bir hakem heyetine götürüleceği,

Söz konusu heyetin kararlarının kesin ve taraflar için bağlayıcı nitelikte olduğu anlatılmaktadır.

Madde 41. — Madde, bu anlaşmanın yürürlük tarihinden önce meydana gelen sigorta vakalarına ilişkin yardımların da yapılacağını, keza anlaşmanın yürürlük tarihinden önce geçen sigortalılık süreleri ile, tarafların mevzuatlarında süresi içinde yapılan müracaatlarda bazı yardımların geriye dönük olarak yapılması öngörülmemiş ise anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önceki süreler için bir ödemenin yapılmasının söz konusu olamayacağı açıklanmıştır.

Madde 42. — Bu madde de, politik dinf veya ırkf nedenler ile hak kaybına uğramış bir kimsenin Avusturya mevzuatına göre müstehak olduğu haklarının bu anlaşma ile haleldar olmayacağı belirtilmiştir.

Madde 43. — Anlaşmanın onaylanacağı ve onay belgelerinin teati edileceği, anlaşmanın nasıl yürürlüğe gireceği, yürürlükte kalacağı ve ne şekilde feshedilebileceği ve fesih halinde anlaşmanın, kazanılmış haklara ilişkin hükümlerinin ilgili kimsenin dış ülkede ikameti halinde dahi geçerli olacağı bu maddeyle, öngörülmüştür.

Madde 44. — 2 Aralık 1982 tarihli bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile ülkemizle Avusturya arasında evvelce imzalanmış 12.10.1966 tarihli Sosyal Güvenlik Anlaşması ile bu anlaşmaya Ek 6.8.1974 tarihli birinci ve 30.11.1979 tarihli ikinci Ek Anlaşmaların yürürlükten kalkacağı,

Bu Anlaşmanın evvelki anlaşmalara şamil olarak yürürlük tarihinden önce kazanılmış hakları kaldırmayacağı,

Bu espiri içerisinde her iki âkit taraf yetkililerinin anlaşmayı imzaladıklarına işaret edilmiştir.

Anlaşmanın bir nolu ekini teşkil eden nihai protokolda da her iki âkit tarafın yetkililerinin anlaşma maddeleriyle belirtilen hükümlerin uygulanmasındaki tarafların mevzuatları dikkate alınarak istisnalar veya değişik durumlara işaret edilmekte olup, protokolda yer alan hususlarda da mutabakata vardıkları beyan edilmiştir.

Yukarıda hükümleri tahlil edilmiş olan anlaşmanın tarafımızdan tasdikine engel bir husus görülmemektedir.

MADDE 2. — Kanunun yürürlük tarihini tespit etmektedir.

MADDE 3. — Bu Kanunun Bakanlar Kurulu tarafından yürütüleceğini belirtmektedir.

Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu

Esas No. : 1/461

Karar No. : 5

5 İ 6 İ 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Yüksek Başkanlıkça 26.3.1984 tarihinde Komisyonumuza havale edilen «Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması ve Eki Nihai Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı» Komisyonumuzun 17.5.1984 tarihli 19 uncu Birleşiminde Dışişleri Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları temsilcilerinin de katılımıyla Anayasamızın 90 ıncı maddesi de göz önünde bulundurularak görüşülüp incelendi.

Gerekçesi uygun bulunduktan sonra tümü müzakere edilip maddelerine geçilerek tasarının maddeleri ve tümü Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Dışişleri Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Mustafa Balçılar
Eskişehir
Üye
Ahmet Şevket Gedik
Adana
Üye
Mehmet Özalp
Aydın
Üye
Mehmet Sedat Turan
Kayseri

Başkanvekili
Burhan Kara
Giresun
Üye
Arsan Savaş Arpacıoğlu
Amasya
Üye
Ertuğrul Gökğün
Aydın
Üye
Osman Nuri Akyol
Kocaeli

Kâtip
Hamdi Özsoy
Afyon
Üye
Nevzat Bıyıklı
Artvin
Üye
Bilal Şişman
İstanbul
Üye
Rıza Öner Çakan
Zonguldak

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Dışışleri Komisyonu
Esas No. : 1/461
Karar No. : 9

26 . 6 . 1984

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışışleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Yüce Meclise 27.2.1984 tarihinde sevk edilen «Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması ve Eki Nihai Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı», Komisyonumuzun 13.6.1984 tarihli 9 No. lu toplantısında ilgili Bakanlık temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere olundu.

Tasarının gerekçesinde de belirtildiği üzere bu sosyal güvenlik anlaşması ile Türkiye ile Avusturya arasında Sosyal güvenlik alanındaki ilişkilerin geliştirilmesi ve her iki devlet vatandaşlarının, tarafların mevzuatlarının uygulanmasında eşit işleme tabi tutulmaları, kazanılmış ve kazanılacak hakların korunması amaçlanmıştır.

44 maddeden oluşan «Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması ve Eki Nihai Protokol ile, Akit devletlerin vatandaşları ile geçindirmekle yükümlü oldukları aile fertleri ve geride bıraktıkları hak sahipleri için olduğu gibi, mülteciler ve vatansızlar için de geçerli olacağı hükmü getirilmektedir. Bir Akit taraf mevzuatına göre kazanılan aylık, gelir ve diğer para yardımlarının hak sahibinin diğer Akit taraf ülkesinde ikamet etmesi halinde de ödenmesi hükme bağlanmıştır.

Komisyonumuz, dış ülkelerde çalışan, eş ve çocukları ile sayıları 2,5 milyonu bulan işçilerimizin sosyal ve kültürel sorunlarına çözüm getirmek üzere Bakanlıklararası bir kurulun teşekkül edip biran önce çalışmalarına başlamasını temenniye şayan görmüştür,

Ayrıca orada doğup büyüyüp yetişen yeni nesilin Türkiye ve Türklerle olan irtibatının sıcak tutulabilmesi için gerekli önlemlerin alınması uygun görülmüştür.

Komisyonumuz tasarının tümünü kabul ettikten sonra maddelerin müzakeresine geçmiş ve neticede tasarının 1, 2 ve 3 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz olunmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan ve Rapor Sözcüsü

Prof. Fethi Çelikbaş
Burdur Milletvekili

Üye

Sabit Batumlu
İstanbul Milletvekili

Üye

Nuh Mehmet Kaşıkçı
Kayseri Milletvekili

Başkanvekilii

Mehmet Timur Çınar
Manisa Milletvekili

Üye

L. Yeniay Köseoğlu
İstanbul Milletvekili

Üye

Nihat Harmancı
Konya Milletvekili

Üye

Kâmrân İnan
Bitlis Milletvekili

Üye

Faik Tarımcıoğlu
Bitlis Milletvekili

Üye

Nermin Elgin
Ankara Milletvekili
İmzada bulunamadı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması ve Eki Nihai Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 6.8.1974 tarihli Ek Anlaşma ve 30.11.1979 tarihli ikinci Ek Anlaşma ile tadil edilen Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasındaki 12.10.1966 tarihli Sosyal Güvenlik Anlaşmasının yerine geçmek üzere akdedilen 2.12.1982 tarihli «Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması ve Eki Nihai Protokol»ün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

27 . 2 . 1984

Başbakan
T. Özal

Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısı
İ. K. Erdem

Devlet Bakanı
K. Oksay

Devlet Bakanı
A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı
S. N. Türel

Devlet Bakanı
A. Tenekeci

Devlet Bakanı V.
A. K. Alptemoçin

Devlet Bakanı
A. K. Alptemoçin

Adalet Bakanı
M. N. Eldem

Millî Savunma Bakanı
Z. Yavuztürk

İçişleri Bakanı
A. Tanrıyar

Dışişleri Bakanı
V. Halefoğlu

Maliye ve Gümrük Bakanı
V. Arıkan

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı
M. V. Dinçerler

Bayındırlık ve İskân Bakanı
İ. S. Giray

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı
M. Aydın

Ulaştırma Bakanı
V. Atasoy

Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanı V.
K. Oksay

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı
M. Kalemli

Sanayi ve Ticaret Bakanı
H. C. Aral

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
C. Büyükbay

Kültür ve Turizm Bakanı
M. M. Taşçıoğlu

SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması ve Eki Nihai Protokol'un Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması ve Eki Nihai Protokol'un Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
AVUSTURYA CUMHURİYETİ
ARASINDA
SOSYAL GÜVENLİK HAKKINDA
ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti
İle
Avusturya Cumhuriyeti

Her iki devletin sosyal güvenlik alanındaki ilişkilerini geliştirmek ve hukuk alanındaki gelişme ile uyum sağlamak arzusu ile ve her iki Akit Devlet vatandaşlarının, sosyal güvenlik hakkındaki iç mevzuatın uygulanmasında eş değerde tutulmaları keza kazanılmış ve kazanılacak hakların korunması ilkesinden hareket ederek, 6 Ağustos 1974 tarihli Ek Anlaşma ve 30 Kasım 1979 tarihli İkinci Ek Anlaşma ile tadil edilen 12 Ekim 1966 tarihli Sosyal Güvenlik Anlaşmasının yerine geçmek üzere, aşağıdaki Anlaşma üzerinde mutabakata varmışlardır :

BÖLÜM 1

GENEL HÜKÜMLER

Madde 1

(1) Bu Anlaşmanın uygulanmasında;

1. «Türkiye»
Türkiye Cumhuriyetini,
«Avusturya»
Avusturya Cumhuriyetini;
2. «Mevzuat»
2 nci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen sosyal güvenlik kollarıyla ilgili olarak bir Akit Taraf ülkesinde veya bu ülkenin bir kısmında yürürlükte olan yasa, tüzük ve yönetmelikler ile hukukî kıymeti haiz diğer genel emir ve talimatı;
3. «Yetkili Makam»
Türkiye bakımından, 2 nci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen mevzuatları uygulayacak olan Bakanları;
Avusturya bakımından, Sosyal İşler Bakanını, aile yardımları ile ilgili konular bakımından, Federal Maliye Bakanını;
4. «Mercii»
2 nci maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen mevzuatı veya bu mevzuatın bir kısmını uygulamakla görevli kuruluş veya makamı;
5. «Yetkili Mercii»
Sigortalının yardım isteğinde bulunduğu sırada bağlı olduğu mercii veya en son sigortalı olduğu Akit Taraf ülkesinde bulunsaydı hangi mercie bağlı olacak idiyse o mercii;
6. «Aile Ferdii»
Nam ve hesabına yardımların yapılacak olduğu merciiin merkezinin bulunduğu Akit Taraf mevzuatına göre, bir aile ferdini;

7. «Sigortalılık Süreleri»

Her iki Âkit Devlet mevzuatının kabul ettiği prim ödeme ve muadil süreleri;

8. «Para yardımı» «Aylık» veya «Gelir»

Bir para yardımını, bir aylığı veya kendisini oluşturan bütün kısımları dahil, bir geliri, her türlü zamları, intibak farklarını, her türlü ilaveleri ve keza sermaye olarak yapılan toptan ödemeleri ve prim iadesi olarak yapılan ödemeleri;

9. «Aile Yardımları»

Avusturya mevzuatına göre aile yardımını ve Türk mevzuatına göre olan aynı mahiyetteki yardımları; ifade eder.

(2) Bu Anlaşmadaki diğer deyimler, ilgili mevzuatta hangi anlamda kullanılmış ise o anlamı ifade eder.

Madde 2

(1) Bu Anlaşma hükümleri aşağıda yazılı mevzuat hakkında uygulanır.

1. Türkiye bakımından,

- a) Hastalık Sigortası;
- b) Analık Sigortası;
- c) İş kazaları ve Meslek Hastalıkları Sigortası;
- d) Malulük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortası;
- e) Devlet Memur ve Hizmetlilerinin Emekli Sandığı;

2. Avusturya bakımından,

- a) Hastalık Sigortası;
- b) Kaza Sigortası;
- c) Emekli Sigortası;
- d) Aile Yardımı;

(2) Bu Anlaşma, 1 inci fıkrada belirtilen mevzuatı birleştiren, değiştiren veya tamamlayan tüm mevzuat hakkında uygulanır.

(3) Üçüncü devletlerle yapılan anlaşmalardan doğan mevzuat, bu Anlaşmanın uygulanmasında nazara alınmaz.

Madde 3

(1) Bu Anlaşma, Âkit Devletlerin vatandaşları ile bunların aile fertleri ve geride kalan hak sahipleri için geçerlidir.

(2) Bu Anlaşma, ayrıca

- a) Bir Âkit Taraf ülkesinde oturan, Mültecilerin Hukukî durumları hakkındaki 28 Temmuz 1951 tarihli Anlaşma ile buna ilişkin 31 Ocak 1967 tarihli protokolde belirtilen mülteciler ile
- b) Bir Âkit Taraf ülkesinde oturan vatansızların Hukukî Durumları hakkındaki 28 Eylül 1954 tarihli Anlaşmada belirtilen vatansızlar için de geçerlidir.

Madde 4

Bir Âkit Taraf mevzuatının uygulanmasında, bu taraf vatandaşları,

- a) Diğer Âkit Taraf vatandaşları ile,
- b) Bir Âkit Taraf ülkesinde oturan, mültecilerin hukukî durumları hakkındaki 28 Temmuz 1951 tarihli anlaşma ve buna ilişkin 31 Ocak 1967 tarihli Protokol'de belirtilen mültecilerle;
- c) Bir Âkit Taraf ülkesinde oturan, Vatansızların Hukukî Durumları hakkındaki 28 Eylül 1954 tarihli Anlaşmada belirtilen vatansızlar ile eş değer kabul edilirler.

Madde 5

- (1) Bir Âkit Tarafın mevzuatına göre müstehak olunan aylık, gelir ve diğer para yardımları, şayet bu Anlaşmada aksine bir hüküm yoksa, haksahibinin diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet etmesi halinde de ödenir.
- (2) Bir Âkit Taraf Merciiinin diğer Âkit Taraf devletinin üçüncü bir devletin ülkesinde ikamet eden vatandaşlarına olan aylık, gelir ve diğer para yardımları, sanki bunlar ilk Âkit Taraf devletinin üçüncü bir devlet ülkesinde ikamet eden vatandaşları imiş gibi, aynı koşullar ve aynı miktarlarda yapılır.

BÖLÜM II

UYGULANACAK MEVZUAT

Madde 6

7 ve 8 inci maddelerde aksine bir hüküm yoksa, kazanç getiren işte çalışanlar için, işin yapıldığı ülke mevzuatı geçerlidir. Bu husus, ikamet yeri veya işverenin merkezi diğer Âkit Taraf ülkesinde bulunan işçiler için de geçerlidir.

Madde 7

- (1) Bir Âkit Taraf ülkesinde oturan işçiler, kendilerini ilk Âkit Taraf ülkesinde çalıştıran bir işveren tarafından diğer Âkit Taraf ülkesine gönderildikleri takdirde, bunlar hakkında, diğer Âkit Taraf ülkesinde çalıştıkları 24 üncü takvim ayının sona ermesine kadar, sanki bunlar hâlâ bu taraf ülkesinde çalışıyorlarmış, gibi ilk Âkit Taraf mevzuatı uygulanır.
- (2) Merkezî bir Âkit Taraf ülkesinde bulunan bir hava nakliyat firmasının işçileri, bu firmanın ülkesinden diğer Âkit Taraf ülkesine gönderildikleri takdirde, bunlar hakkında, sanki bunlar hâlâ bu taraf ülkesinde çalışıyorlarmış gibi, ilk Âkit Taraf mevzuatı geçerliliğini korur.
- (3) Bir geminin mürettebatı ile bir gemide sadece geçici olarak çalışmayan diğer personel hakkında, gemide bayrağı taşınan Âkit Taraf devletinin mevzuatı uygulanır.

Madde 8

Diplomat ve konsoloslar ile diplomat ve konsoloslar tarafından yönetilen temsilciliklerin idare ve teknik personeli ve keza bu temsilciliklerin resmî hizmet personeli ve konsoloslar tarafından yönetilen temsilciliklerin diplomatları, konsolosları ve üyelerinin münhasıran ev hizmetlerinde çalıştırılan hizmetlileri hakkında, Diplomatik İlişkiler hakkındaki Viyana Anlaşması ile Konsolosluk İlişkileri hakkındaki Viyana Anlaşması hükümleri uygulanır.

Madde 9

6 ila 8 inci maddelere göre mevzuatı uygulanacak olan Âkit Taraf yetkili makamı, işçi ile işverenin müşteref başvurusu veya kazanç sağlayan işlerde çalışan diğer kimselerin talebi üzerine, ilgili kimselerin diğer Âkit Taraf mevzuatına tabi olmaları halinde, bu taraf mevzuatından bağışık tutulmasına izin verebilir. Bu hususta karar verilirken, yapılan işin mahiyeti ve koşulları göz önünde bulundurulur. Karar alınmadan önce, diğer Âkit Taraf yetkili makamına, düşüncesini bildirme fırsatı verilir. İşçi bu taraf ülkesinde çalışmıyor ise, sanki bu taraf ülkesinde çalışıyormuş gibi işlemgörür.

BÖLÜM III

ÖZEL HÜKÜMLER

KISIM 1

Hastalık, Analık ve Ölüm (cenaze parası)

Madde 10

Bir kimsenin, her iki Âkit Taraf ülkesinde sigortalı olarak çalışmış olması halinde, bu süreler, aynı zamana rastlamamış olması koşulu ile, yardım hakkının kazanılması, idamesi ve ihyası bakımından birleştirilir.

Madde 11

(1) Bir işçi, diğer Âkit Taraf ülkesine gittiği takdirde, kendisi ve bu taraf ülkesinde bulunan yardıma müstahak aile fertleri için aşağıdaki koşullarla, diğer Âkit Taraf mevzuatında öngörülen yardımları talep etme hakkına sahiptir :

- a) Bu Âkit Taraf ülkesine son defa yaptığı seyahat sırasında çalışabilir durumda olması gereklidir;
- b) Bu ülkeye yaptığı son defaki sayatından sonra mecburi sigortalı bulunması gereklidir;
- c) 10 uncu maddede öngörülen sigortalılık sürelerinin birleştirilmesinde, bu Âkit Taraf mevzuatında belirtilen koşulları yerine getirmiş bulunması gereklidir.

(2) İşçinin 1 inci fıkrada belirtilen hallerde, (a), (b) ve (c) bentlerindeki koşulları yerine getirmemesi ve sigorta vakasının, ikamet yerini değiştirmeden önce, son defa sigortalı bulunduğu Âkit Tarafın mevzuatında öngörülen zaman içerisinde meydana gelmesi halinde, işçi, bu Âkit Taraf mevzuatına göre yardım talep etme hakkına sahiptir, 12 nci maddenin 3 ila 6 ncı fıkra hükümleri aynen uygulanır.

Madde 12

(1) Âkit Taraflardan birinin merciinde sigortalı olan bir kimse, geçici olarak diğer Âkit Taraf ülkesinde bulunduğu sırada, sağlık durumunun, hastanedeki bakım dahil, derhal hekim tarafından tedavi edilmesini gerektirdiği takdirde, gerekli yardımı görür.

(2) Bir Âkit Tarafın bir merciinin nam ve hesabına yardıma müstehak bulunan bir kimse, ikamet ettiği Âkit Taraf ülkesine döndüğü veya ikametgâhını diğer Âkit Taraf ülkesine naklettiği takdirde, yardım hakkını muhafaza eder. İkamet edilen ülkeye dönülmeden veya ikametgâhın naklinden önce yetkili merciin muvafakatının alınması gereklidir. Muvafakat sadece, sağlık durumu nedeni ile reddedilebilir. Muvafakat, gerekli koşulların mevcudiyeti halinde ve ilgilinin elinde olmayan nedenlerle daha önce alamamış olması durumunda, sonradan da verilebilir. Analık hali nedeni ile olan yardımlar için, muvafakat, sigorta vakasının meydana gelmesinden önce verilebilir.

(3) 1 ve 2 nci fıkralarda belirtilen hallerde, sağlık yardımları, ikamet mahallindeki merci tarafından, bu taraf mevzuatına göre yapılır.

(4) 1 ve 2 nci fıkralarda belirtilen hallerde, protezlerin, büyük çaptaki yardımcı maddelerin ve diğer önemli sağlık yardımlarının yapılması, yetkili merciin buna ilişkin muvafakatta bulunmasına bağlıdır; bu husus, acil haller için geçerli değildir. Acil durum, yardım yapılmasının, ilgili kimsenin yaşam veya sağlığının ciddi surette tehlikeye sokulmadan ertelenemeyecek olması halinde, söz konusudur.

(5) 1 ve 2 nci fıkralarda belirtilen hallerde, para yardımları, yetkili merciin uyguladığı mevzuata göre yapılır. Bu yardımlar, yetkili merciin talebi üzerine, diğer Âkit Tarafın bir merci tarafından ödenebilir.

(6) 1 ila 5 inci fıkra hükümleri aile fertleri hakkında da uygulanır.

Madde 13

(1) Âkit Taraflardan birinin merciine bağlı bir sigortalının diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet etmekte bulunan aile fertleri, sigortalı diğer taraf Merciiine bağlı imiş gibi, sağlık yardımlarından faydalanırlar. Yardım, bu taraf merciin uyguladığı mevzuata göre sağlanır.

(2) Sigortalının aile fertleri ikametgâhlarını yetkili merciin bulunduğu Âkit Taraf ülkesine naklettikleri takdirde, yardımlar bu taraf mevzuatına göre sağlanır. Bu hüküm, sigortalının aile fertlerinin, aynı hastalık veya analık vakası sebebiyle, ikametgâhlarının değişmesinden önce oturmakta oldukları Âkit Taraf ülkesindeki merciiden yardım almış olmaları halinde de uygulanır. Âkit Taraflardan birinin mevzuatında yardımlar için azamî bir sürenin öngörülmüş olması halinde, aynı hastalık veya analık vakası için Âkit Taraf mevzuatına göre yardım yapılmış olan süreler yetkili merci tarafından nazara alınır.

(3) İki Âkit Taraf mevzuatına göre aile ferdi olan bir kimse, yalnız ikamet ettiği ülkedeki yetkili merciin uyguladığı mevzuata göre sağlanan yardımlardan faydalanır.

Madde 14

(1) Âkit tarafların emekli sigortasından kendilerine aylık bağlanmış bulunan aylık sahipleri hakkında, bunların, ülkesinde ikamet ettikleri Âkit Tarafın, aylık sahiplerinin hastalık sigortasına ilişkin mevzuatı uygulanır. Sadece diğer Âkit Taraf mevzuatına göre bir aylığın bağlanmasında, bu aylık, ilk Âkit Taraf mevzuatına göre bağlanmış bulunan aylık olarak geçerlidir.

(2) 1 inci fıkra hükmü, aylık tahsis talebinde bulunanlar için de geçerlidir.

Madde 15

11 ile 14 üncü maddelere göre söz konusu olan sağlık yardımları,

Türkiye’de,

Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından,

Avusturya’da ise,

İlgili kimsenin bulunduğu ya da ikamet ettiği yer için yetkili olan, işçi ve hizmetlilerin Bölge Hastalık Sandığı tarafından, yapılır.

Madde 16

(1) Yetkili merci, ikamet mahallindeki sosyal sigorta merciinin, 11 inci maddenin 2 nci fıkrası, 12 nci maddenin, 1, 2 ve 6 ncı fıkraları, 13 üncü maddenin 1 inci fıkrası; ve keza 15 inci maddenin 1 inci fıkrasının ikinci cümlesine göre yaptığı masrafları, idarî masraflar hariç, bu merciye tazmin eder; ancak, bu hüküm aylık ödemekle yükümlü olan merciin bulunduğu ülkede geçici olarak bulunulması halinde, geçerli değildir.

(2) Yetkili makamlar, işlerin idarî yönden sadeleştirilmesi bakımından, bütün vakalarda veya belirli vaka gruplarında, masrafların münferit hesaplaşmalar yerine, götürü meblağlar üzerinden tazmin edilmesi hususunu kararlaştırabilirler.

Madde 17

(1) Âkit taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı olan veya aylık almaya hak kazanmış bulunan bir kimsenin veyahut aile ferdinin diğer Âkit Taraf ülkesinde ölümü halinde, ölüm ilk Âkit Taraf ülkesinde vukubulmuş sayılır.

(2) Cenaze parası, yardıma müstehak olan kimsenin diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet etmekte olması halinde dahi, yetkili merci tarafından ödenir.

KISIM 2

Yaşlılık, Malullük ve Ölüm
(aylıkları)

Madde 18

Bir kimse, her iki Âkit Taraf ülkesinde sigortalı olarak çalışmış ise, bu süreler, aynı zamana rastlamamış olmak koşulu ile, yardım hakkının kazanılması, idame ettirilmesi veya ihyası bakımından birleştirilir.

Madde 19

(1) Her iki Âkit Taraf ülkesinde sigortalı olarak çalışmış olan bir kimse veya geride kalanları bir yardım isteminde buldukları takdirde, yetkili mercii, yardımı, aşağıdaki biçimde tespit eder:

a) Yetkili sigorta mercii, kendi mevzuatına göre, ilgili kimsenin, sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi suretiyle yardım talep etme hakkına sahip olup olmadığını tespit eder;

b) Bir yardım talep etme hakkının mevcut olması halinde, yetkili mercii, ilk olarak, her iki Âkit Taraf mevzuatına göre geçen bütün sigortalılık sürelerinin münhasıran kendi mevzuatına göre geçmiş olması durumunda müstehak olunacak olan nazari yardım meblâğını hesaplar. Şayet yardım meblâğı sigortalılık süresine bağlı değil ise, bu meblağ nazari meblağdır;

c) Yetkili mercii, bilâhare, borçlanılan kısmi yardımı, (b) bendindeki esasa göre hesaplanan meblâğı nazara alarak, kendi mevzuatına göre nazara alınacak olan sigortalılık süreleri ile her iki Âkit Taraf mevzuatına göre geçen tüm sigortalılık süreleri arasındaki süre oranına göre hesaplar.

(2) Bir Âkit Tarafın mevzuatına göre, yardım için nazara alınacak olan sigortalılık sürelerinin toplam olarak 12 aya ulaşmaması ve bu taraf mevzuatına göre, bu sürelere istinaden hiçbir yardım hakkının mevcut bulunmaması halinde, bu taraf mevzuatına göre hiçbir yardım yapılmaz; bu takdirde, diğer Âkit Tarafın sosyal sigorta mercii, bildirilen bu süreleri, yardım hakkının kazanılması, idamesi ve ihyası bakımından ve keza yardımın miktarı yönünden, sanki kendi mevzuatına göre geçmiş süreler gibi, nazara alır.

Madde 20

Avusturya yetkili mercileri, 18 ve 19 uncu maddeleri aşağıdaki esaslara göre uygulurlar:

1. Yetkili mercii tarafından yapılacak tespit işleminde sadece Avusturya sigortalılık süreleri nazara alınacaktır.

2. 18 ve 19 uncu madde hükümleri, yardım talep koşulları ve Avusturya maden işçilerinin emekli sigortasından madencilere ödenen para yardımı için geçerli değildir.

3. 19 uncu maddenin 1 inci fıkrasının uygulanmasında aşağıdaki hususlar geçerlidir:

a) Türk sigortalılık süreleri, Avusturya'nın hesaba dahil edilebilirlik hakkındaki mevzuatı uygulanmaksızın, nazara alınacaktır.

b) Sigortalının, Türk mevzuatına göre, yaşlılık veya malullük sigortasından aylık tahsis talebinde bulunma hakkına sahip olduğu süreler de nötral süreler olarak geçerlidir.

c) Aylığın hesaplanmasında nazara alınacak olan esaslar münhasıran Avusturya sigortalılık sürelerinden oluşur.

d) Munzam sigorta primleri, maden işçilerine yardım zammı, muhtaçlık yardımı ve ayarlama zammı aylığın hesabında nazara alınmaz.

4. 19 uncu maddenin 1 inci fıkrasının b ve c bentlerinin uygulanmasında, birbiriyle çakışan sigortalılık süreleri, gerçek miktarları ile nazara alınacaktır.

5. 19 uncu maddenin 1 inci fıkrasının c bendinin uygulanmasında, her iki Âkit Taraf mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri toplamının Avusturya mevzuatına göre, aylıktaki artış meblâğının tayini için tespit edilen azamî miktarı aşması halinde, borçlanılan kısmî yardım, Avusturya mevzuatına göre nazara alınacak olan sigortalılık süreleri ile yukarıda bildirilen azamî sigortalılık ayı arasındaki süre farkı oranında olmak üzere hesaplanacaktır.

6. Muhtaçlık yardımının tayininde, 19 uncu maddenin 1 inci fıkrasının b ve c bendi hükümleri geçerlidir; 23 üncü madde aynen uygulanır.

7. 19 uncu maddenin 1 inci fıkrasının c bendine göre hesaplanan meblâğ, icabında, munzam sigorta primleri için öngörülen artış meblâğları, maden işçilerine yapılan yardım zammı, muhtaçlık yardımı ve aylıkta yapılan ayarlama zammı kadar artırılır.

8. Avusturya mevzuatına göre, maden işçilerinin emekli sigortasından yardımların yapılması hususu, Avusturya mevzuatı anlamındaki madencilik faaliyetlerinin daha ziyade belirli işletmelerde geçmiş olmasına bağlı kılınması halinde, Türkiye'de geçen sigortalılık sürelerinden, sadece, aynı mahiyetteki işletmelerde, aynı mahiyetteki işlerin yapıldığı süreler nazara alınacaktır.

9. Avusturya emekli sigortasından yapılan özel ödemeler, Avusturya kısmî yardımı miktarında yapılır; 23 üncü madde aynen uygulanır.

Madde 21

Yetkili Türk mercileri, 18 ve 19 uncu maddeleri, aşağıdaki esaslara göre uygularlar:

1. Yetkili mercii, sigortalı şahsın Türkiye'de son defa prim ödediği Kurum veya sandıktır.
2. Bir kimsenin Türkiye'deki sigortalılığında önce Avusturya emekli sigortası mevzuatına tabi bulunmuş olması halinde, Türk mevzuatının uygulanmasında, Avusturya'daki sigortalılığın başlangıcı, sigortaya ilk giriş olarak kabul edilir.
3. 19 uncu maddenin 1 inci fıkrasının uygulanmasında, aylığın hesabında nazara alınacak esasların tespitinde münhasıran Türk mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri ile aylığın bağlanmasına esas tutulacak kazançlar nazara alınacaktır.
4. 19 uncu maddenin 1 inci fıkrasının b ve c bentlerinin uygulanmasında, birbiriyle çakışan sigortalılık süreleri gerçek miktarları üzerinden nazara alınacaktır.
5. Türk mevzuatına göre, yardım hakkının tespiti hususunun, sigortalılık sürelerinin maden ocaklarında yer altında ve münavebeli vardiyeli işlerinde geçmiş olması koşuluna bağlı tutulması halinde, Avusturya sigortalılık sürelerinden sadece, benzeri işlerde geçen sigortalılık süreleri esas tutulur.
6. Türk mevzuatına göre yapılacak olan özel ödemeler, 19 uncu maddenin 1 inci fıkrasının b ve c bentlerine göre hesaplanır.

Madde 22

(1) Âkit Taraflardan birinin mevzuatına göre, 18 inci madde uygulanmaksızın da yardım talep hakkının mevcut olması halinde, bu Âkit Tarafın yetkili mercii, aynı yardım hakkının diğer Âkit Taraf mevzuatına göre mevcut olmadığı sürece, sadece kendi uyguladığı mevzuata istinaden nazara alınacak olan sigortalılık sürelerine göre söz konusu olan yardımları yapacaktır.

(2) 1 inci fıkra hükmüne göre tespit edilen yardım, aynı yardım hakkının diğer Âkit Taraf mevzuatına göre meydana gelmesi halinde, 19 uncu maddeye göre yeniden tespit edilecektir. Yeni tespit işlemi, bu Âkit Taraf mevzuatına göre yardımın başladığı gün itibarıyla, yapılacaktır. Hukuken geçerlilik kazanmış bulunan daha önceki kararlar, yeni tespit işlemine engel değildir.

Madde 23

Bir kimsenin, bir Âkit Tarafın mevzuatına göre, 18 inci madde uygulanmaksızın da, yardım hakkına sahip bulunması ve bu yardımın, 19 uncu maddenin 1 inci fıkrasının c bendine göre hesaplanan yardımların toplamından yüksek olması halinde, bu Âkit Tarafın sosyal sigorta mercii, bu şekilde hesaplanan yardımını, yardımların toplamı ile sadece kendi mevzuatına göre müstahak olunan yardım tutarı arasındaki fark kadar artırmak suretiyle kısmî aylık olarak öder.

KISIM 3

İşkazaları ve Meslek Hastalıkları

Madde 24

(1) Bir işkazası veya bir meslek hastalığı nedeni ile bir Âkit Tarafın mevzuatına göre sağlık yardımlarına hak kazanan bir kimseye, bu yardımlar, diğer Âkit Taraf ülkesindeki ikametinde, ikamet mahallindeki mercii tarafından, yetkili mercinin nam ve hesabına olmak üzere, kendi uyguladığı mevzuata göre, yapılır. Bu konuda 12 nci maddenin 4 üncü fıkrası aynen uygulanır.

(2) 1 inci fıkrada öngörülen sağlık yardımları Türkiye'de Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından, Avusturya'da ise

İlgili kimsenin ikamet ettiği yerdeki, işçi ve hizmetlilerin yetkili Bölge Hastalık Sandığı tarafından yapılır.

(3) 1 inci fıkraya göre meydana gelen masrafların tazmini konusunda 16 ncı madde hükmü uygulanır.

Bir meslek hastalığının bir iki Âkit Taraf mevzuatına göre tazmin edilecek olması halinde, yardımlar, sadece, ülkesinde son defa çalışılan ve mahiyeti itibarıyla böyle bir meslek hastalığına neden olabilecek bir işin yapıldığı Âkit Taraf mevzuatına göre yapılacaktır.

Madde 25

Bir meslek hastalığının her iki Âkit Taraf mevzuatına göre tazmin edilecek olması halinde, yardımlar, sadece, ülkesinde son defa çalışılan ve mahiyeti itibarıyla böyle bir meslek hastalığına neden olabilecek bir işin yapıldığı Âkit Taraf mevzuatına göre yapılacaktır.

KISIM 4

Aile Yardımları

Madde 26

(1) Âkit Taraflardan birinin ülkesinde işçi olarak çalışan bir kimse, bu Âkit Taraf mevzuatına göre, diğer Âkit Taraf ülkesinde oturan çocukları için de aile yardımı talep etme hakkına sahiptir.

(2) Aile yardımı talep etme hakkına sahip olan işçiler hakkında, sanki münhasıran işin yapıldığı Âkit Taraf ülkesinde oturuyorlarmış gibi, işlem yapılır.

Madde 27

Avusturya mevzuatına göre, sürekli olarak Türkiye'de ikamet eden çocuklar için öngörülen aile yardımının tutarı her çocuk için ayda 682 Şilin'dir. Bu meblağ, bir çocuk için öngörülen aile yardımının Avusturya'da 1 Ocak 1982 tarihinden sonra artırıldığı veya azaltıldığı yüzde oranı nispetinde artırılır veya azaltılır; Aile yardımına ilişkin yaş zammı nazara alınmaz.

Madde 28

(1) Bir Âkit Taraf mevzuatının, aile yardımı talep etme hakkının kazanılması için belirli bekleme sürelerini öngörmekte olması halinde, diğer Âkit Taraf ülkesinde geçen aynı mahiyetteki süreler nazara alınır.

(2) Bir Âkit Tarafın Hastalık veya İşsizlik Sigortasına ilişkin mevzuatına göre para yardımlarından yararlanan işçiler hakkında, aile yardımı talep hakkı bakımından, sanki bu işçiler, para yardımı hususunda mevzuatı uygulanan Âkit Taraf ülkesinde çalışıyorlarmış gibi, işlem yapılır.

Madde 29

Bir kimsenin, bir takvim ayı içerisinde, bu Anlaşma nazara alınarak, bir çocuk için, yardım talep etme koşullarını, Âkit Taraflardan birinin ve diğerinin mevzuatına göre, ardi ardına yerine getirmesi halinde, bu aya ait aile yardımları, sadece, yardımların yapılacağı ayın başında mevzuatı uygulanan Âkit Tarafca yapılır.

Madde 30

Her iki Âkit Taraf mevzuatına göre, bu Anlaşma hükümleri nazara alınmak suretiyle, bir çocuk için, her iki Âkit Taraf ülkesinde aile yardımı yapılmasına ilişkin koşulların mevcudiyeti halinde, bu çocuğa ait aile yardımı, münhasıran, çocuğun ülkesinde ikamet etmekte olduğu Âkit Taraf mevzuatına göre ödenir.

Madde 31

Bu kısımda sözkonusu edilen çocuklar, uygulanacak mevzuata göre kendileri için aile yardımı yapılması öngörülen kimselerdir.

BÖLÜM IV
Çeşitli Hükümler

Madde 32

1) Yetkili makamlar, bu Anlaşmanın uygulanması için gerekli önlemleri bir Anlaşma çerçevesi dahilinde düzenlerler. Bu Anlaşma, işbu Sosyal Güvenlik Anlaşmasının yürürlüğe girmesinden önce imza edilebilir, ancak en erken, bu Sosyal Güvenlik Anlaşması ile birlikte yürürlüğe girer.

(2) Yetkili makamlar, birbirlerine

a) Bu Anlaşmanın uygulanması için alınan tüm önlemler;

b) Bu Anlaşma ile ilgili olarak kendi mevzuatlarında vukubulan tüm değişiklikler hakkında bilgi verirler.

(3) Her iki Âkit Taraf mercileri, 2 nci maddenin 1 inci fıkrasında belirlenen mevzuatların ve keza bu Anlaşmanın uygulanmasında, birbirlerine karşı, sanki kendi mevzuatlarını uyguluyormuşcasına, yardımda bulunurlar. Bu yardımlar için taraflarca herhangi bir masraf talep edilmez. Ancak, her iki Âkit Taraf yetkili makamları, belirli masrafların tazmin edilmesini kararlaştırabilirler.

(4) Âkit tarafların mercileri ile makamları, bu Anlaşmanın uygulanması amacı ile, birbirleri ile ve keza ilgili kimseler veya bunların görevli kıldıkları kimselerle doğrudan temas edebilirler.

(5) Bir Âkit Tarafın mercileri, makamları ve mahkemeleri, kendilerine verilen dilekçe ve sair yazıları, diğer Âkit Tarafın resmî dili ile yazılmış olmalarından ötürü iade edemezler.

(6) Bir Âkit Taraf mevzuatının uygulanmasında gerekli görülen ve diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet eden kimseleri ilgilendiren hekim muayeneleri, yetkili mercinin talebi üzerine ve masrafları bu mercie ait olmak üzere, ikamet mahallindeki mercii tarafından yaptırılır.

Madde 33

Yetkili makamlar, bu Anlaşmanın uygulanmasında kolaylığın sağlanması ve özellikle her iki Âkit Tarafın ilgili mercileri arasında kolaylıkla ve süratli olarak temas tesis edilebilmesi amacı ile İrtibat Büroları kurabilirler.

Madde 34

(B) Bir Âkit Tarafın mevzuatında öngörülen ve bu Âkit Taraf mevzuatının uygulanmasında ibraz edilecek olan yazı ve belgelerin vergi, damga resmî, mahkeme veya kayıt ücretlerinden bağışık tutulması veya bunlarda indirim yapılması gibi hususlar, bu Anlaşmanın veya diğer Âkit Taraf mevzuatının uygulanmasında ibraz edilecek olan aynı mahiyetteki yazı ve belgeler için de geçerlidir.

(2) Bu Anlaşmanın uygulanmasında ibraz edilecek olan her türlü belge ve yazıların tasdikine gerek yoktur.

Madde 35

(1) Bu Anlaşmanın veya bir Âkit Taraf mevzuatının uygulanmasında, bir Âkit Tarafın makamına, bir mercisine veya başka bir yetkili Kuruluşuna verilecek olan dilekçeler, beyannameler veya itiraz yazıları, diğer Âkit Tarafın bir makamına, bir mercisine veya başka bir yetkili kuruluşuna verilmiş dilekçeler, beyannameler veya itiraz yazıları olarak kabul edilir.

(2) Bir Âkit Taraf mevzuatına göre verilen, yardım hakkındaki bir dilekçe, bu Anlaşma nazara alınmak suretiyle, diğer Âkit Taraf mevzuatına göre söz konusu olan aynı mahiyetteki bir yardıma ilişkin dilekçe olarak

da geçerlidir; bu husus, dilekçe sahibinin, bir Âkit Taraf mevzuatına göre kazanılan yaşlılık aylığının tespitinin ileri bir tarihe ertelenmesini talep etmesi halinde, geçerli değildir.

(3) Bir Âkit Taraf mevzuatının uygulanmasında, bu Âkit Tarafın bir makamına, bir merciiine veya başka bir yetkili Kuruluşuna belirli bir süre içerisinde verilecek olan dilekçeler, beyannameler, veya itiraz yazıları, aynı süre içerisinde, diğer Âkit Tarafın benzeri mercilerine verilebilir.

(4) 1 ilâ 3 üncü fıkralarda belirlenen hallerde, kendisine başvuruda bulunulan merci, söz konusu dilekçeleri, beyannameleri veya itiraz yazılarını, vakit geçirmeksizin, diğer Âkit Tarafın ilgili merciiine gönderir.

Madde 36

(1) Bir Âkit Taraf mercilerinin, bu Anlaşmaya göre, diğer Âkit Taraf ülkesinde bulunan hak sahiplerine yapacakları ödemeler, ilk Âkit Tarafın parası ile yapılır; bu sosyal sigorta mercilerinin, ödemeleri, diğer Âkit Taraf ülkesinde bulunan mercilere yapacak olmaları halinde, bunların, bu Âkit Tarafın parası ile yapılması zorunludur.

(2) Bu Anlaşmanın uygulanmasında gerekli olan meblağların havaleleri, her iki Âkit Tarafın, havale sırasında geçerli olan, tediye anlaşmalarına göre yapılır. meblağların havaleleri, her iki âkit tarafın, havale sı-

Madde 37

- (1) Bir Âkit Tarafın bir merciiine borçlanılan primler, diğer Âkit Taraf ülkesinde, bu ülkedeki benzeri bir merdiye borçlanılan primlerin tahsil için geçerli olan idari yöntemlere göre tahsil edilebilir.
- (2) Haksız yere alınan ve 2 nci madde gereği uygulanacak mevzuata göre geri verilmesi gereken ve icra yolu ile tahsil edilebilir olan aile yardımlarına ilişkin borçluluk belgeleri Türkiye'de aynen kabul edilir ve belgede belirtilen meblağlar, Türk merciiine borçlanılan primlerin tahsil hususunda geçerli bulunan idari yöntemlere göre tahsil edilir.

Madde 38

- (1) Âkit Taraflardan birinin bir merciiinin, bir yardıma mahsuben bir avans ödemiş olması halinde, diğer Âkit Tarafın mercii, kendi mevzuatına göre müstahak olunan aynı mahiyetteki bir yardımın aynı zaman bölümüne rastlayan fark ödemesini ilk Âkit Taraf merciiinin talebi üzerine ve onun nam ve hesabına mahfuz tutar. Bir Âkit Taraf merciiinin, diğer Âkit Taraf ülkesindeki bir merciiinin, bilahara, aynı mahiyette yardımda bulunacağı bir süre için, gerekeninden fazla olarak bir yardımda bulunulmuş olması halinde, bu yardımı aşan meblağ, bilahara ödenecek meblağ miktarında kadar, ilk cümle anlamındaki avans olarak kabul edilir.
- (2) Bir Âkit Taraf ülkesindeki bir haksahibine, haksahibinin para yardımlarını talep etmeye hakkı olduğu bir zaman bölümü içerisinde bir sosyal yardımın veya işsizlik sigortasından geçici bir yardımın yapılmış olması halinde, yükümlü mercii veya ödemeyi yapan merci, talep üzerine ve ilgili merciiin nam ve hesabına olarak, aynı zaman bölümüne rastlayan ve biriktirilmiş olup ödenecek olan meblağların ödenmiş bulunan yardım tutarındaki kısmını, sanki yardım, talepte bulunan merciiin ülkesinde merkezinin bulunduğu Âkit Taraf mevzuatına göre yapılan bir yardım timsi gibi, keser.

Madde 39

- (1) Bir Âkit Taraf mevzuatına göre, diğer Âkit Taraf ülkesinde vukubulan bir zarar olayı nedeni ile yardım görececek olan bir kimsenin, bu taraf mevzuatına göre, bir üçüncüye karşı, zararın tazmin edilmesini talep etme hakkına sahip bulunması halinde, tazminat talep etme hakkı, uyguladığı mevzuata göre, ilk Âkit Tarafın merciiine geçer.
- (2) Zarara sebep olan vaka dolayısıyla, her iki Âkit Tarafın merciiileri de tazminat talep etme hakkına sahip iseler, üçüncü şahıs (1) inci fıkra gereğince her iki taraf merciiine ödemesi gereken tazminatı bunlardan birine veya diğerine ödeyerek mükellefiyetini yerine getirmiş sayılabilir. Bu durumda her iki Âkit Tarafın merciieleri müteselsil alacaklı sayılırlar ve alınacak tazminatı, yapacakları yardımlarla orantılı olarak paylaşırlar.

Madde 40

- (1) Âkit Tarafların yetkili makamları, Âkit Taraflar arasında bu anlaşmanın tefsiri veya uygulamasında çıkacak anlaşmazlıkları, müzakere yoluyla halletmeye çalışırlar.
- (2) Anlaşmazlığın bu suretle halli, müzakerelerin başlamasını takip eden altı ay içinde mümkün olmadığı takdirde, anlaşmazlık,, Âkit Taraflardan birinin veya her ikisinin isteği üzerine ve her iki tarafın varacakları mutabakata göre oluşacak bir hakem heyetine verilir. Heyetin takip edeceği usuller de aynı şekilde tespit edilir.
- (3) Hakem heyeti, anlaşmazlık hakkında, bu Anlaşmanın ruhuna ve prensiplerine göre karar verir. Hakem heyetinin kararları, kesin ve tarafları bağlayıcıdır.

BÖLÜM V
GEÇİCİ VE SON HÜKÜMLER

Madde 41

44 üncü maddenin 2 nci fıkrası hükümleri hâleldar edilmemek üzere, bu Anlaşmaya istinaden.

- a) Yürürlük tarihinden önce meydana gelen sigorta vakalarına ilişkin yardımlar da yapılacaktır;
- b) Yardımların tespitinde, yürürlük tarihinden önce geçmiş bulunan sigortalılık süreleri de nazara alınacaktır.
- c) Her iki Âkit Taraf mevzuatlarının, süresi içerisinde yapılan talepte, belirli yardımların, geriye dönük olarak yapılmasını öngörmemiş olması halinde, yürürlüğe girmesinden önceki süreler için bir ödeme yapılması talebinde bulunulamaz.

Madde 42

Bir ikimsenin, politik, dinî veya ırkî nedenlerle sosyal sigorta hakları bakımından bir zarara uğramış olması halinde, Avusturya mevzuatına göre müstahak olduğu hakları, bu Anlaşma ile hâleldar olmaz.

Madde 43

- (1) Bu Anlaşma onaylanacaktır. Onay belgeleri, mümkün olan en kısa zamanda Ankara'da teati edilecektir.
- (2) Bu Anlaşma, onay belgelerinin teati edildiği tarihi takip eden üçüncü ayın birinci günü yürürlüğe girer.
- (3) Bu Anlaşma, süresiz olarak yürürlükte kalır. Âkit taraflardan her biri, bu Anlaşmayı, üç ay önce, yazılı olarak, diplomatik yoldan ihbarda bulunmak şartıyla, fesheditebilir.
- (4) Fesih edilmesi halinde, Anlaşmanın, önceden kazanılmış haklara ilişkin hükümleri, ilgili sistemlerin, sigortalının dış ülkede ikameti hâlinde öngördüğü kısıtlayıcı hükümler nazara alınmaksızın, geçerli olmaktan devam eder.

Madde 44

- (1) Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile, 6 Ağustos 1974 tarihli Ek Anlaşma ve 30 Kasım 1979 tarihli İkinci Ek Anlaşma metnindeki 12 Ekim 1966 tarihli Türkiye - Avusturya Sosyal Güvenlik Anlaşması yürürlükten kalkar.
- (2) Bu Anlaşma, 1 inci fıkrası hükümleri hâleldar olmamak üzere, yürürlük tarihinden önce kazanılmış olan hakları kaldırmaz.

Her iki Âkit Taraf yetkilileri bu Anlaşmayı imzalamışlardır.

Bu Anlaşma, 2 Aralık 1982 tarihinde Viyana'da Türkçe ve Almanca olmak üzere iki orijinal nüsha halinde düzenlenmiş olup her iki metin de aynı derecede geçerlidir.

Türkiye Cumhuriyeti Adına

Ecmel Barutçu

Viyana Büyükelçisi

Avusturya Cumhuriyeti Adına

Dr. Willibald Pahr

Dışişleri Bakanı

N İ H A İ P R O T O K O L

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE AVUSTURYA CUMHURİYETİ ARASINDA SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMASI HAKKINDA

Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasında bugün imzalanan Sosyal Güvenlik anlaşması ile ilgili olarak, her iki Âkit Taraf yetkilileri, aşağıdaki hususlarda mutabakata varılmış olduğunu beyan ederler :

1. Anlaşmanın 2 nci maddesi hakkında :

- a) 1 inci fıkranın 1 inci bendi, Noterlik Sigortası hakkındaki Avusturya mevzuatı ile ilgili değildir.
- b) 3 üncü fıkra, bir sigorta sorumluluğunun yüklenilmesine ilişkin düzenlemeleri içermekte olmaları kaydıyla, her iki âkit devlet tarafından imzalanan Anlaşmalar için geçerli değildir.

2. Anlaşmanın 4 üncü maddesi hakkında :

a) Harpte geçen hizmet süreleri ile buna müadil sürelerin nazara alınmasına ilişkin Avusturya mevzuatı, geçerliliğini korur.

b) Her iki Âkit Tarafın, sigortalıların ve işverenlerin, mercilere ve derneklere ve keza sosyal güvenlik konusundaki kararlara katılmalarına ilişkin mevzuatları, geçerliliğini korur.

c) Her iki Âkit Tarafın, Âkit taraflardan birinin, üçüncü bir devlet ülkesindeki resmî temsilciliğinde veya böyle bir temsilciliğin üyeleri yanında çalışan kimselerin sigortalılığına ilişkin mevzuatları, geçerliliğini korur.

d) Her iki Âkit Devlet tarafından imzalanan Anlaşmalardaki, bir sigortalılık sorumluluğunun yüklenilmesini içeren düzenlemeler, geçerliliğini korur.

e) Yabancı ülkedeki çalışmalara müstenid olarak emekli sigortasından ve kaza sigortasından doğan yardım talep hakları ile istihkaklar konusundaki 22 Kasım 1961 tarihli Avusturya Federal Yasası hükümleri ile bir zamanlar Avusturya dışında kurulmuş bulunan Avusturya-Macaristan Krallığı ülkesinde kendi hesabına olarak yapılan işlerde geçen sürelerin nazara alınması hakkındaki mevzuat geçerliliğini korur.

3. Anlaşmanın 5 inci maddesi hakkında :

Bu madde hükümleri, Avusturya mevzuatına göre öngörülen aylıkları ayarlama zammı için geçerli değildir.

4. Anlaşmanın 8 inci maddesi hakkında :

Bu madde hükümleri, her iki Âkit Devletin ticarî delegeleri ile bunların mesai arkadaşları için de geçerlidir.

5. Anlaşmanın 12 nci maddesi hakkında :

1 inci fıkra hükmü, tedavinin serbest hekimler, dış hekimleri ve dişçiler tarafından yapılmış olması halinde, sadece, aşağıdaki kimseler için geçerlidir :

- a) İşlerinin yapılması için Avusturya'da bulunan kimseler ile bunlara eşlik eden aile fertleri;
- b) Avusturya'da ikâmet eden aile fertlerini ziyaret eden kimseler;
- c) Başka nedenlerle Avusturya'da oturan ve ikâmet ettikleri yer için yetkili olan bölge hastalık sandığı nam ve hesabına olarak ayakta tedavi edilen kimseler.

6. Anlaşmanın 16 ncı maddesi hakkında :

14 üncü maddenin 1 inci fıkrasının ikinci cümlesi gereğince Avusturya emekli sigortasından hak sahiplerine yapılan masraflara ilişkin tazminat, aylık sahiplerinin hastalık sigortası için Avusturya mercileri genel birliğine yatırılan sigorta primlerinden ödenir.

7. Sözleşmenin 18 inci maddesi hakkında sigortalılık sürelerinin hangi ölçülerde ve ne şekilde nazara alınacağı hususu, bu sigortalılık sürelerinin geçtiği Âkit Taraf mevzuatına göre ve Türk emekli sigortasındaki 30 prim ödeme günü Avusturya emekli sigortasındaki bir sigortalılık ayı olarak tespit edilir.

8. Sözleşmenin 19 uncu maddesi hakkında; 1 inci fıkranın b ve c bendleri ile 2 nci fıkranın uygulanmasında; Türk mevzuatına göre geçen 30 prim ödeme günü, Avusturya mevzuatına göre nazara alınacak olan bir sigortalılık ayı ve bunun tersi, olarak kabul edilir.

9. Anlaşmanın III üncü Bölümünün 4 üncü kısmı hakkında :

Aile yardımları bakımından, 4 üncü madde hükmü, sadece, 26 ilâ 31 inci madde esaslarına göre uygulanır.

10. Anlaşmanın 26 ve 27 nci maddeleri hakkında :

a) Aile yardımı talep etme hakkı, sadece, yapılan işin, yabancı işçilerin çalıştırılması hakkındaki mevcut hükümlere aykırı düşmemesi halinde, söz konusudur.

b) Avusturya mevzuatına göre aile yardımı talep etme hakkı, sadece, Avusturya'daki işin, en az bir takvim ayı sürmesi halinde, söz konusudur; bu süre hakkında 28 inci maddeye göre hesaba dahil edilen süreler nazara alınmaz.

c) Avusturya mevzuatına göre, önemli derecedeki sakat çocuklar için artırılmış aile yardımı talep etme hakkı, sadece, sürekli olarak Avusturya'da oturan çocuklar için söz konusudur.

Bu Nihai Protokol, Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti arasındaki Sosyal Güvenlik Anlaşmasının bir parçasıdır. Bu Protokol, Anlaşma ile aynı günde yürürlüğe girer ve Anlaşma süresince yürürlükte kalır.

Her iki Âkit Devlet yetkilileri bu Nihai Protoklü imzalamışlardır.

Bu Nihai Protokol, 2 Aralık 1982 tarihinde Viyana'da Türkçe ve Almanca olmak üzere iki orijinal metin halinde düzenlenmiş olup, her iki metin de aynı derecede geçerlidir.

Türkiye Cumhuriyeti adına :

Ecmel Barutçu
Viyana Büyükelçisi

Avusturya Cumhuriyeti adına :

Dr. Willibald Pahr
Dışişleri Bakanı

